

ISLOM MOLIVASIDAGI AYRIM MUHIM ATAMALAR IZOHI

<https://doi.org/10.24412/2181-1784-2025-27-163-171>

Ahmedov Sh.S.

Jahon iqtisodiyoti va Diplomatiya universiteti talabasi

Toshkent, Uzbekistan,

khan7771656@gmail.com

Ilmiy rahbar: Azimova N.S.

Jahon iqtisodiyoti va Diplomatiya universiteti

Toshkent, Uzbekistan

Annotatsiya: *Ushbu maqolada foiz (ribo), haddan tashqari noaniqlik (g'arar), qimor (maysir) va iqtisodiy zararli faoliyatlarni taqiqlovchi shariat (شریعة) tomonidan boshqariladigan moliyaviy tizim bo'lgan islom moliyasining asosiy tushuncha va tamoyillari ko'rib chiqiladi. Islom moliyasi adolatlilik, shaffoflik va xavf-xatarni taqsimlashni ta'kidlab, tranzaksiyalarning haqiqiy iqtisodiy faoliyat bilan ta'minlanishini kafolatlaydi. Maqolada Malayziya, Sudan va BAA kabi mamlakatlarda XX asr o'rtalaridan boshlab islom bankchiligining zamonaviy rivojlanishi haqida umumiy ma'lumot berilib, uning jahon moliya tizimidagi o'rni ortib borayotgani ta'kidlangan. Islom moliyasining asosiy shartnomalari - murobaha, mushoraka, muzoraba, ijara, salam va istisna - ta'riflangan va tahlil qilingan, rentabellik ijtimoiy mas'uliyat va barqarorlik bilan qanday muvozanatlashgani ko'rsatilgan. Tadqiqot islom moliyasining an'anaviy moliyaviy tizimlarga axloqiy, bardoshli va barqaror muqobil sifatida dolzarbligini ta'kidlaydi.*

Ushbu maqolada foiz (ribo), haddan tashqari noaniqlik (g'arar), qimor (maysir) va zararli iqtisodiy faoliyatni taqiqlovchi shariat (شریعة) tomonidan boshqariladigan moliyaviy tizim bo'lgan islom moliyasi tamoyillari va atamalari o'rganiladi. Adolatlilik, shaffoflik va xatarlarni taqsimlashga urg'u bergan holda, islom moliyasi tranzaksiyalarning haqiqiy iqtisodiy faoliyat bilan ta'minlanishini kafolatlaydi. Maqolada XX asr o'rtalarida Malayziya, Sudan va BAA kabi mamlakatlarda islom banklarining tashkil etilishi bilan boshlangan zamonaviy rivojlanishi haqida umumiy ma'lumot berilgan va uning jahon moliya tizimidagi o'rni ortib borayotgani ta'kidlangan. Islom moliyasi daromadlilikni ijtimoiy mas'uliyat va barqarorlik bilan qanday muvozanatlashini ko'rsatish uchun murobaha, mushoraka, muzoraba, ijara, salam va istisna kabi asosiy tushunchalar va shartnomalar ta'riflangan va tahlil qilingan. Tadqiqot islom moliyasining

an'anaviy moliyaviy tizimlarga axloqiy, bardoshli va barqaror muqobil sifatida dolzarbligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Islom moliyasi; shariat; axloqiy moliya; barqaror moliya; islom bankchiligi; moliyaviy shartnomalar.

EXPLANATION OF SOME IMPORTANT TERMS IN ISLAMIC FINANCE

Abstract: This article examines the fundamental concepts and principles of Islamic finance—a financial system governed by Sharia (Islamic law), which prohibits interest (riba), excessive uncertainty (gharar), gambling (maysir), and economically harmful activities. Islamic finance emphasizes fairness, transparency, and risk sharing, ensuring that transactions are supported by real economic activity. The article provides an overview of the modern development of Islamic banking since the mid-20th century in countries such as Malaysia, Sudan, and the UAE, highlighting its growing role in the global financial system. It defines and analyzes the main Islamic finance contracts—murabaha, musharakah, muzaraba, ijara, salam, and istisna—and examines how profitability is combined with social responsibility and sustainability. The study emphasizes the relevance of Islamic finance as an ethical, sustainable, and stable alternative to conventional financial systems. This article examines the principles and terminology of Islamic finance—a financial system governed by Shariah (Islamic law), which prohibits interest (riba), excessive uncertainty (gharar), gambling (maysir), and harmful economic activity. By emphasizing fairness, transparency, and risk sharing, Islamic finance ensures that transactions are underpinned by real economic activity. The article provides an overview of its modern development, which began with the establishment of Islamic banks in countries such as Malaysia, Sudan, and the UAE in the mid-20th century, and highlights its growing role in the global financial system. Key concepts and contracts, such as murabaha, musharakah, muzaraba, ijara, salam, and istisna, are defined and analyzed to illustrate how Islamic finance combines profitability with social responsibility and sustainability. The study highlights the relevance of Islamic finance as an ethical, sustainable, and stable alternative to conventional financial systems.

Keywords: Islamic finance; Sharia; ethical finance; sustainable finance; Islamic banking; financial contracts.

ОБЪЯСНЕНИЕ НЕКОТОРЫХ ВАЖНЫХ ТЕРМИНОВ В ИСЛАМСКИХ ФИНАНСАХ

Аннотация: В данной статье рассматриваются основные концепции и принципы исламских финансов – финансовой системы, регулируемой шариатом (شريعة), который запрещает проценты (риба), чрезмерную неопределенность (гарар), азартные игры (майсир) и экономически вредную деятельность. Исламские финансы делают акцент на справедливости, прозрачности и распределении рисков, гарантируя, что транзакции подкреплены реальной экономической деятельностью. В статье представлен обзор современного развития исламского банкинга с середины XX века в таких странах, как Малайзия, Судан и ОАЭ, и подчеркивается его растущая роль в мировой финансовой системе. В статье определяются и анализируются основные договоры исламских финансов – мурабаха, мушарака, музараба, иджара, саям и истисна, а также рассматривается, как прибыльность сочетается с социальной ответственностью и устойчивостью. В исследовании подчеркивается актуальность исламских финансов как этической, устойчивой и стабильной альтернативы традиционным финансовым системам. В данной статье рассматриваются принципы и терминология исламских финансов – финансовой системы, регулируемой шариатом (شريعة), который запрещает проценты (риба), чрезмерную неопределенность (гарар), азартные игры (майсир) и вредоносную экономическую деятельность. Подчеркивая справедливость, прозрачность и распределение рисков, исламские финансы гарантируют, что транзакции подкреплены реальной экономической деятельностью. В статье представлен обзор их современного развития, которое началось с создания исламских банков в таких странах, как Малайзия, Судан и ОАЭ, в середине XX века, и подчеркивается их растущая роль в мировой финансовой системе. Определяются и анализируются ключевые концепции и контракты, такие как мурабаха, мушарака, музараба, иджара, салам и истисна, чтобы проиллюстрировать, как исламские финансы сочетают прибыльность с социальной ответственностью и устойчивостью. В исследовании подчеркивается актуальность исламских финансов как этической, устойчивой и стабильной альтернативы традиционным финансовым системам.

Ключевые слова: исламские финансы; шариат; этические финансы; устойчивое финансирование; исламский бантинг; финансовые контракты.

KIRISH

Islom moliyasi - islom shariatiga muvofiq amalga oshiriladigan moliyaviy xizmatlar bo‘lib, u foiz (ribo), haddan tashqari noaniqlik (g‘arar), qimor (maysir) va jamiyat uchun zararli faoliyatni taqiqlaydi. U adolatlilik, shaffoflik va xatarlarni taqsimlashga urg‘u berib, moliyaviy operatsiyalarning haqiqiy iqtisodiy faoliyat bilan ta‘minlanishini ta‘minlaydi.

Zamonaviy islom moliyasi XX asrning o‘rtalarida Malayziya, Sudan va BAA kabi mamlakatlarda islom banklari tashkil etilishi bilan paydo bo‘ldi. Bugungi kunda u jahon moliya tizimida muhim o‘rin egallab, an‘naviy moliyaga axloqiy, barqaror va shariatga muvofiq muqobil variantlarni taklif etmoqda. Islom moliyasi “moliyaviy pufak” hosil qilmasligi, global iqtisodiy inqirozlar xavfidan yiroqda ekanligi va jahon sarmoya bozorini katta ulushini egallashi bilan barcha davlatlar iqtisodiyotiga muhim o‘rin tutadi, O‘zbekiston ham shular jumlasidandir. Islomiy moliyani o‘rganish avvalo uni dunyoviy moliya tizimidan farq qiladigan jihatlarini, eng asosiy tushunchalarini o‘rganishdan boshlanadi. Shuning uchun ham ushbu maqola islomiy moliya tizimidagi muhim atamalarning mazmuni va farqli jihatini ochib berishga qaratilgan.

Asosiy qism

Islom moliyasi deganda, islom huquqshunosligi (**shariat**- شريعة) ga muvofiq moliyaviy xizmatlar ko‘rsatish tushuniladi. Shariat foiz (Ribo), haddan tashqari noaniqlikka ega bo‘lgan mahsulotlar (G‘arar), qimor (Maysir), qisqa sotuvlar, shuningdek, jamiyat uchun zararli deb hisoblangan taqiqlangan faoliyatni moliyalashtirishni taqiqlaydi. Shuningdek, u tomonlardan adolatli munosabat va shartnomalarning muqaddasligi tamoyillariga rioya qilishni talab qiladi. Bitimlar real xo‘jalik faoliyati bilan ta‘minlangan bo‘lishi kerak, shuningdek, xo‘jalik bitimlarida xatarlarni taqsimlash ham bo‘lishi kerak. (Kammer et al., 2015) Quyida islom moliyasidagi ayrim atamalar izohi bilan tanishamiz:

1) Shariat (**arabchada**: شريعة): Qur‘on va sunnat tomonidan berilgan ilohiy ko‘rsatmalarga asoslangan islom huquqining majmuasi bo‘lib, islom dinining barcha jihatlarini, shu jumladan e‘tiqod va amaliyotlarni o‘zida mujassam etadi (Iqbal & Mirakhor, 2011).

Yevroparlamentning veb-saytida chop etilgan “Shariatni anglash”(understanding sharia) deb nomlangan hujjatida shariat atamasiga shunday ta‘rif beriladi: so‘zma-so‘z "yo‘l" degan ma‘noni anglatadi - bu islomning me‘yoriy qadriyatlar tizimi bo‘lib, u shaxsni Alloh (الله) va jamiyat bilan o‘zaro munosabatlarida yo‘naltiradi. Garchi shariat bir qator aniq ko‘rsatmalarni o‘z ichiga olgan bo‘lsa-da, u qat‘iy qoidalar to‘plami emas va shuning uchun talqin qilishni talab qiladi. Bu islom huquqshunosligi (**fiqh** - فقه) fanining predmeti hisoblanadi.

So‘nggi paytlarda shariatga murojaat qilish musulmon dunyosida ham, undan tashqarida ham o‘ziga xoslik siyosatining muhim tarkibiy qismiga aylandi. Shuning uchun shariatni kim va nimaga asoslanib talqin qilayotganini tushunish kerak. (European Parliament, 2015)

2) Ribo (**arabchada:** رِبَا): lug‘atda "ko‘paytirish," "qo‘shish" yoki "o‘shish." Texnik jihatdan qarz oluvchi tomonidan qarz beruvchiga asosiy qarz summasi bilan birga qarz berish sharti yoki uning muddatini uzaytirish sharti sifatida to‘lanishi lozim bo‘lgan "mukofot" tushuniladi. Bugungi kunda keng tarqalgan tushunchaga ko‘ra, foiz fuqaholarning aksariyati tomonidan ribo bilan teng deb hisoblanadi. (Iqbal & Mirakhor, 2011).

Oksford lug‘atiga ko‘ra ribo - foiz yoki sudxo‘rlik foizi deb ta’rif beriladi. Qur’on oyatlari ribo, ya’ni qarz oluvchi qarzni to‘lamasa, qarzni ikki baravar ko‘paytiradigan va qarz oluvchi yana to‘lamasa, ikki baravar ko‘paytiradigan amaliyotni taqiqlaydi. (Oxford Reference, n.d.)

3) G‘arar (**arabchada:** غَرَر): aynan "aldash, xavf-xatar, tavakkalchilik va ortiqcha, keraksiz noaniqlik ." Texnik jihatdan, bu qarshi tomonning narxi, sifati va miqdori - qiymati, yetkazib berish sanasi, xaridor yoki sotuvchining o‘z majburiyatlarini bajarish qobiliyati yoki bitim shartlaridagi noaniqlik haqida juda kam ma’lumot yoki assimetrik ma’lumotga ega bo‘lish natijasida o‘zini haddan tashqari xavf va xatarga duchor qilishni anglatadi - shu bilan ikkala tomondan birini keraksiz xavflarga duchor qiladi. (Iqbal & Mirakhor, 2011).

Kembrij universiteti matbuotining veb-saytida "Xavf, noaniqlik va bozor: Islom va G‘arb moliyasini qayta ko‘rib chiqish" nomli maqoladasida bugungi kunda islom va zamonaviy G‘arb huquqiy tartiblari o‘rtasidagi yondashuv farqining hal qiluvchi omillaridan biri moliya bozorlarini tartibga solish bilan bog‘liqligi; xususan, zamonaviy iqtisodiyotlarning muhim xususiyatlari bo‘lgan xavf va noaniqlik ta’riflarini islom huquqining o‘ziga xos xususiyatlari bilan bog‘liq deb tushunish mumkinligi keltirilgan. Pirovardida, Naytning so‘zlariga ko‘ra, pul yaratish jarayonlari noaniqlikka qaratilgan. Noaniqliksiz foyda yo‘q. Shu sababli, garchi bir qarashda farq qilsa-da, joiz “G‘arar” tushunchasi bilan islom moliyasi va noaniqlik-o‘rtacha tendensiyasi bilan G‘arb moliyasi, ayniqsa moliyaviy inqirozdan (2007-2010) keyin yanada bardoshli bo‘lib qoldi. (D’Alvia, 2020)

4) Maysir (qimor) (**arabchada:** مَيْسِر): Qimor. (Iqbal & Mirakhor, 2011)

Qimor (مَيْسِر) - Texnik jihatdan mol-mulkka egalik qilish noaniq hodisa yuz berishiga bog‘liq bo‘lgan kelishuv. Tushunchaga ko‘ra, u qaysi tomon foyda olishi va qaysi tomon zarar ko‘rishini aniq ko‘rsatmasdan, bir tomon uchun aniq zarar va boshqa tomon uchun aniq foyda mavjud bo‘lgan bitimlarga nisbatan qo‘llaniladi. (Kenya Bankers Association, n.d.)

5) Murabahah (**arabchada: مُرَابَحَة**): Belgilangan foyda normasi bo'yicha sotish. Biroq, bu atama hozirda sotuvchi xaridor xohlagan tovarni sotib olib, uni kelishilgan belgilangan - yuqori narxda sotadigan, to'lov kelishilgan vaqt oralig'ida bo'lib-bo'lib yoki bir vaqtning o'zida amalga oshiriladigan oldi-sotdi shartnomasini ifodalash uchun ishlatiladi. Tovar xaridorga yetkazib berilgunga qadar sotuvchi uning tavakkalchiligini o'z zimmasiga oladi. Bay' mu'ajjal (**arb: مُوَجَّل بَيْع**) deb ham ataladi (Iqbal & Mirakhor, 2011).

Keniya bankirlar assotsiatsiyasi veb-sahifasiga ko'ra ribo bu - foydada sotish. Texnik jihatdan oldi-sotdi shartnomasi bo'lib, unda sotuvchi o'z xarajatlari va foydasini e'lon qiladi. Bu bir qator islom banklari tomonidan moliyalashtirish usuli sifatida qabul qilingan. Moliyalashtirish texnikasi sifatida u mijozning bankdan unga ma'lum bir buyumni sotib olishni so'rashini o'z ichiga oladi. Bank bu ishni oldindan hisoblab qo'yilgan xarajatlardan ma'lum foyda olish maqsadida qiladi. Ba'zi odamlar bu moliyalashtirish usulining qonuniyligiga shubha qilishdi, chunki u riba yoki foizga o'xshaydi. (Kenya Bankers Association, n.d.)

6) Mushoraka (**arabchada: مُشَارَكَة**): sherikchilik. Muzoraba shartnomasiga o'xshab, farqi shundaki, bu yerda ikkala sherik ham boshqaruvda va kapitalni taqdim etishda ishtirok etadi hamda foyda va zararda ulushga ega bo'ladi. Foyda sheriklar o'rtasida dastlab belgilangan nisbatlarga muvofiq taqsimlanadi, zarar esa har bir sherikning kapitaldagi ulushiga mutanosib ravishda taqsimlanadi. Shuningdek, ushbu shartnoma uzoq muddatli hamkorlik shartnomalari va uzoq muddatli loyihalar uchun ko'proq mos keladi. (Iqbal & Mirakhor, 2011)

Bu atama islom banklari tomonidan moliyalashtirish texnikasini anglatadi. Bu shartnoma bo'lib, unga ko'ra islom banki biznes korxonasining mablag'lari va boshqalar bilan aralashgan mablag'larni taqdim etadi. Barcha kapital ta'minotchilari boshqaruvda ishtirok etish huquqiga ega, ammo buni amalga oshirish shart emas. Foyda sheriklar o'rtasida oldindan belgilangan nisbatlarda taqsimlanadi, zarar esa har bir sherik tomonidan o'z hissasiga mutanosib ravishda qoplanadi. (Kenya Bankers Association, n.d.)

7) Muzoraba (**arabchada: مُضَارَبَة**): ikki tomon - sarmoya egasi yoki investor (**rabb al-mol - رَبُّ الْمَال**) va investitsiya boshqaruvchisi (**mudarib - مُضَارِب**) o'rtasidagi shartnoma. Foyda ikki tomon o'rtasida ular shartnoma tuzish paytida kelishgan nisbatga muvofiq taqsimlanadi. Moliyaviy zararni faqat moliyachi ko'taradi. Investitsiya menejerining zarari uning mehnat xizmatlari uchun hech qanday mukofot olmasligidadir. (Iqbal & Mirakhor, 2011)

Bu atama xo'jalik shartnomasining bir shaklini anglatadi, unda bir tomon kapital va boshqa tomonning shaxsiy sa'y-harakatlarini jalb qiladi. Foydadagi mutanosib ulush tomonlarning kelishuvi bilan belgilanadi. Lekin har qanday zararni

faqat kapital egasi ko'taradi, bu holda sohibkor o'z mehnati uchun hech narsa olmaydi. Moliyachi "rab-al-maal" nomi bilan, tadbirkor esa "Mudarib" nomi bilan tanilgan. Islom banklari tomonidan qabul qilingan moliyalashtirish texnikasi sifatida bu shartnoma bo'lib, unda barcha kapital islom banki tomonidan taqdim etiladi, biznes esa boshqa tomon tomonidan boshqariladi. Foyda oldindan kelishilgan nisbatlarda taqsimlanadi va zarar, agar u "mudorib" tomonidan beparvolik yoki shartnoma shartlarini buzish bilan bog'liq bo'lmasa, islom banki tomonidan qoplanadi. (Kenya Bankers Association, n.d.)

8): Ijara (**arabchada** إيجارة) - aktivning uzufuktini sotish. Lizing beruvchi mulkka egalik qilish bilan bog'liq barcha huquq va majburiyatlar bilan birga mulkka egalik huquqini saqlab qoladi. (Iqbal & Mirakhor, 2011)

Ijaraga berish texnik jihatdan, ma'lum mukofot evaziga ma'lum bir uzufuktini sotish. U, shuningdek, naqd pul bilan to'lanadigan qat'iy belgilangan ijara haqi bo'yicha yer ijarasi shartnomasini ham anglatadi. Renta yerning mahsulotidan ma'lum bir foiz miqdorida belgilab qo'yilishi "muzora"ga ziddir. Shuningdek, u islom banklari tomonidan qabul qilingan moliyalashtirish usuliga ham ishora qiladi. Bu kelishuv bo'lib, unga ko'ra islom banki mijozga kelishilgan ijara evaziga uskuna, bino yoki boshqa obyektni ijaraga beradi. Ijara haqi shunchalik qat'iy belgilanganki, bank o'zining dastlabki sarmoyasini va unga qo'shilgan foydani qaytarib oladi. (Kenya Bankers Association, n.d.)

9) Salam (**arabchada**: سلام) - bu sotuvchining xaridorga kelgusida to'liq spotda to'langan avans narxi evaziga ma'lum bir tovarni yetkazib berish majburiyatini oladigan savdosi. Salam shartnomasi Salam sotuvchisiga tovarni yetkazib berish uchun ma'naviy majburiyat yuklaydi. Salam shartnomasi imzolangandan so'ng bekor qilinmaydi. (Iqbal & Mirakhor, 2011)

Iqtisodiy Islom (Financial Islam) ning veb-sahifasiga ko'ra salam - bu muddatli moliyalashtirish operatsiyasi bo'lib, unda moliya muassasasi belgilangan aktivlarni sotib olish uchun oldindan to'lovni amalga oshiradi, sotuvchi ularni oldindan kelishilgan sanada yetkazib beradi. Avans tariqasida haq to'lash evaziga beriladigan narsa o'z-o'zidan pul xarakterida bo'lmasligi kerak. Oldindan haq to'lash uchun shartnoma tuzuvchilar belgilangan miqdor va sifatidagi tovarlarni yetkazib berishning kelgusidagi sanasini kelishib oladilar. (FinancialIslam, n.d.)

10) Istisna (**arabchada**: استثناء) savdoning ikkinchi turi bo'lib, unda tovar paydo bo'lishidan oldin oldi-sotdi qilinadi. Bu ishlab chiqaruvchiga xaridor uchun ma'lum tovarni ishlab chiqarishni buyurish demakdir. Agar ishlab chiqaruvchi o'zi uchun tovarni ishlab chiqaruvchining materialidan ishlab chiqarishni zimmasiga olsa, istisno bitimi vujudga keladi. Ammo istisnaning to'g'ri bo'lishi uchun narx tomonlarning roziligi bilan belgilanishi va ular o'rtasida (ishlab chiqarilishi

mo‘ljallangan) tovarning zarur spetsifikatsiyasi to‘liq hal qilinishi zarur. (Iqbal & Mirakhor, 2011). Istisna shartnomasi ishlab chiqaruvchiga tovarni ishlab chiqarish uchun axloqiy majburiyat yuklaydi, ammo u ishni boshlashdan oldin tomonlardan biri boshqasini ogohlantirgandan so‘ng shartnomani bekor qilishi mumkin. Biroq, ishlab chiqaruvchi ishni boshlagandan so‘ng, shartnomani bir tomonlama bekor qilish mumkin emas. (Kenya Bankers Association, n.d.)

Xulosa

Shariatga (شريعة) asoslangan islom moliyasi foiz (ribo), haddan tashqari noaniqlik (g‘arar), qimor (maysir) va zararli iqtisodiy faoliyatni taqiqlovchi axloqiy, shaffof va tavakkalchilikni taqsimlovchi moliyaviy amaliyotlar uchun asos yaratadi. XX asrning o‘rtalarida zamonaviy paydo bo‘lganidan beri islom moliyasi an‘anaviy moliyaga barqaror muqobillarni taklif qiluvchi muhim global moliyaviy tizimga aylandi. Uning asosiy tushunchalari - murobaha, mushoraka, muzoraba, ijara, salam va istisna’ kabilarni tushunish islom moliyasi daromadlilikni ijtimoiy mas’uliyat bilan qanday muvozanatlashini anglash uchun muhimdir. Ushbu tizim global miqyosda adolat va axloqiy investitsiyalarni targ‘ib qilish bilan birga barqaror iqtisodiy o‘sishni qo‘llab-quvvatlashda davom etmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Cambridge University Press, 2020. Risk, uncertainty and the market: a rethinking of Islamic and Western finance. International Journal of Law in Context, 16(4), pp.339–352. [online] Available at: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-journal-of-law-in-context/article/abs/risk-uncertainty-and-the-market-a-rethinking-of-islamic-and-western-finance/49506F242DB205D6893CE13903164D1D> [Accessed 17 November 2025].
2. European Parliament, 2015. Understanding Sharia. [online] Available at: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2015\)557008](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2015)557008) [Accessed 17 November 2025].
3. Financial Islam, n.d. Salam. [online] Available at: <https://www.financialislam.com/salam.html> [Accessed 17 November 2025].
4. IMF Staff, 2015. Kammer, A., Norat, M., Piñón, M., Prasad, A., Towe, C., Zeidane, Z. & IMF Staff Team. Islamic Finance: Opportunities, Challenges, and Policy Options. IMF Staff Discussion Note SDN/15/05, April. [online] Available at: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2015\)557008](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2015)557008) [Accessed 17 November 2025].
5. Iqbal, Z. & Mirakhor, A., 2011. An Introduction to Islamic Finance: Theory and Practice. 2nd ed. Hoboken: Wiley.

6. Kenya Bankers Association, n.d. Islamic Banking Glossary. [online] Available at: <https://www.kba.co.ke/islamic-banking-glossary/> [Accessed 17 November 2025].
7. Oxford Reference, n.d. Riba. [online] Available at: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100419283> [Accessed 17 November 2025].
8. Azimova, N. S. (2024). The Emergence of The Stylistics of The Arabic Language. *Current Research Journal of Philological Sciences*, 5(08), 22-25.
9. Azimova N. S. Analysis of the development, scale and nationality of translations of literary works into Arabic //The American Journal of Social Science and Education Innovations. – 2025. – T. 7. – №. 05. – C. 71-73.
10. Azimova, N. S. Features of Formal Style in Arabic Language.
11. Abdunabiev, S. B., & Safaraliev, B. S. U. (2024). SIGNIFICANCE OF ARABIC LANGUAGE IN DEVELOPMENT OF WORLD LANGUAGES. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 4(25), 126-132.